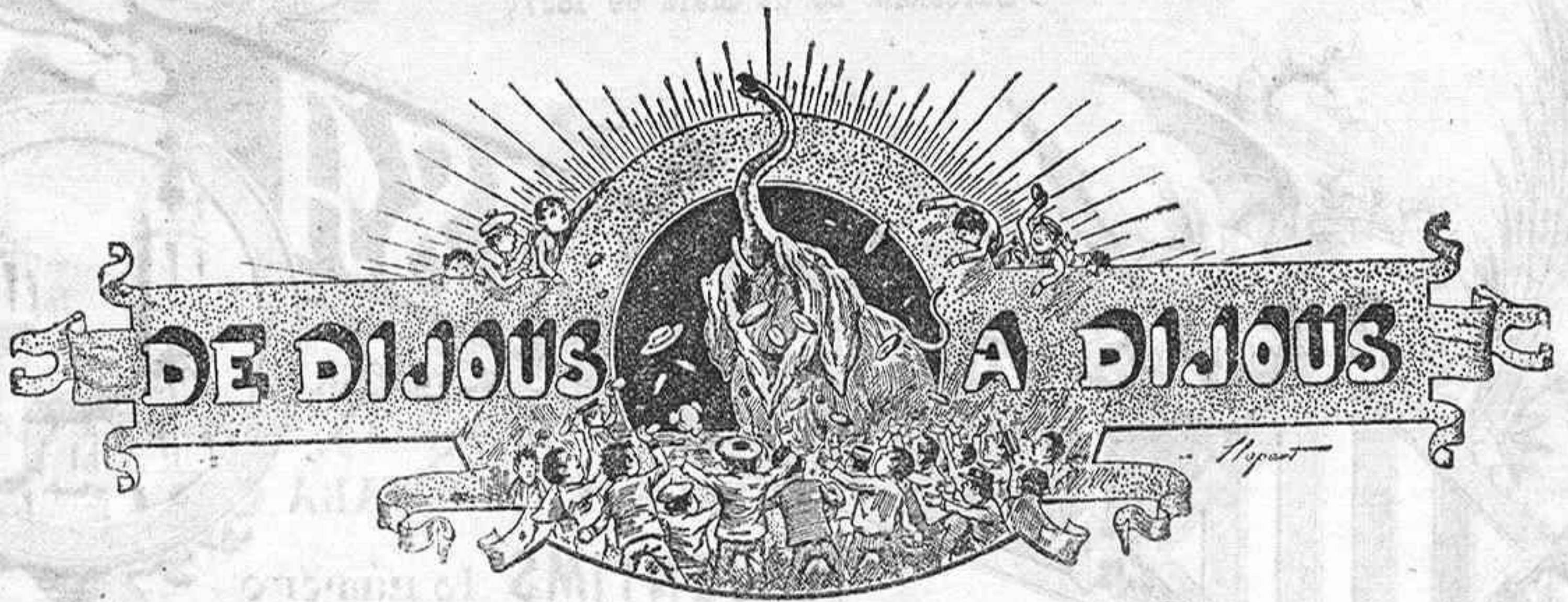

Maria Miró

(Diálechs de actualitat)

ENCARE may l' he entés á vosté, quan parla del regionalisme.

—A fé que parlo ben clar: antes qu' espanyols som catalans.

—Bé; pero después de ser catalans...

—Som espanyols; pró antes que...

—*Bueno*, sí; la cansó enfadosa. Es dir, que la nostra patria es Catalunya, per vosté.

—La patria xica, sí.

—Deixis de patrias xicas y grossas: la patria es una. Escolti; ¿no forma part d' Espanya 'l Principat?

—Segons 'l mapa, sí senyor; pero segons 'l meu amor patri, no.

—Deixis d' *amors patris xichs*, y diguim: si la patria Catalunya es una part de la d' Espanya. Espanya deu sé 'l tot de la patria nostra.

—Qualsevo' ho entendrá, per *dur* que sigui.

—*Pues*, dihent que som espanyols, ja está dit tot.

—Es que antes qu' espanyols, som...

—¡Tornemhi! ¿No comprén que si no fos espanyol no podria ser catalá, perque la Espanya es la mare de Catalunya?

—Tot lo que vulgui; pró Espanya es la patria gran, mentres que la xica.....

—Acabém: vosté es massa catalá.

—¡Mes que catalá! ¡¡*Catalanista!*!

—Ah! Oh!... Aixís res.

**

—Com m' alegra 'l cor la vermelló de las barretinas! ¡Quina prenda mes estimada per mí!

—¿Donchs, perquè no se la posa?

—¿Jo? ¡Deu me 'n reguard! ¿Que 's pensa que vull fer riure á la gent?

**

—¿Qui sab perque 's deu haver aplestat la *vista* en lo Suprém de la causa *Giménez-Herrero*?

—Potser la *Dolores* ha tret los drapets al Sol de la *Suripanta*, y aquesta ha pres un insult tremendo; y potser s' ha indisposat; y potser la mateixa pó d' una *recayguda*..., com que allí corren aquells ayres mes

sechs que aquí, y com que *donde las dan*... y devegadas ahont menos un se pensa salta un *Feliu*...

—¿Qui sab, mare de Deu!

**

—¿Ja s' han trobat los lladres d' aquella rellotjeria del carrer de Fernando?

—Ca, home! Es dir, potser sí.

—¿Y aquells 44 rellotjes de plata robats al costat d' aquells altres d' or que no 'ls varen robar, ja se sab ahont son?

—¡Ja pots contar! Es dir, potser no.

—¿Vols dir que aquell robo no va ser un robo... d' alló?

—¡Fuig d' aquí! Es dir, no ho sé.

**

—Que vagin dihent que las *señoritas toreras* son ó deixan de ser... La qüestió es que á cada *corrida*, un *lleno*. Y de senyoretas de debó no 'n volgueu mes per aquells *palcos y tendidos*.

—Es que ho fán bé, si val lo dirho. La *Lolita* sobre tot té sang torera, bona vista...

—Y un bon terrat, l' *Angelita*.

—*Olé ya!* ¡*Que se le dé*, per mí!

—Ja veurás, si 't sent l' *Armengol*...

**

—Se diu que en substitució de *La Renaixensa* tindrém *Lo Renacimiento*.

—Digali H. ¿Per aixó ha fet tant l' home aquell de la *Fina-gossa*?

—Es alló: qui no te res que fer.....

—*Diaris pentina*.

**

—¿Eh? ¿Que me 'n diheu vos del Cinematógrafo y del Animatógrafo?

—Que son verdaders *Centimatógrafos*.

**

—¿Com quedém? S' aixecan ò no s' aixecan los *xatos*?

—Aquet dematí dihen si s' han aixecat.

—¿D' aquí 'l plá s' han aixecat ó de la montanya?

—Del *Ilit*: cada dematí s' aixecan.

PEPET DEL CARRIL.

DECRET

“Jo, l' *Imparcial* de Madrid (que ho soch tot, menys imparcial) en ús del dret sacratíssim que m' assisteix, de ficar la cullera á totas bandes, y en nom propi y dels companys de la premsa madrilenya, que som 'ls mes *ilustrats*... vinch en decretar desd' ara, lo següent;

Considerant;

qu' aquestas novas teorías de las patrias regionals, obran massa 'ls ulls del poble y á Madrid, aixó no 'ns va..

Considerant; que hi hauria sense unitat nacional, á cada regió una bóssa, lo *qual* que no 'ns xoca pas perque... lluny de Madrid l' *oli* ja no 'ns podríam untar...

Considerant, que 'l sé autónomas las regions, fora un gran mal pe 'ls que vivim de la *nómina*, ja politichs, ja empleats, piug *net* la *menjadora* tindriam de treballar y aixó 'ns fa tan poca gracia com... fástich 'ns fa 'l treball..

Atenent, que si be 'ls pobles un cop descentralisats farian molts grans progressos, no 's podrián consolar en cambi, de la gran pérdua d' aquells mots qu' halagan tant, com *la enseña gualda y roja*, *la bravura proverbial*, *el bravo león ibérico* y *la patria integridad*, frasses dolsas com carmetlos, ab las quals, complo 'l calaix...

Y *atenent*, per fi, que al darse

á las regions, llibertats, usarian sos dialectes com idiomas oficials y *la lengua de Cervantes* aniria molt pe 'l baix y ¡ay! no 's vendrián periódichs de 'ls escrits en castellá, y aixó 'ns fora molt sensible tant á mi, cóm als companys...

Yo l' *Imparcial*, (repeteix) en us de ma autoritat, DECRETO que, quants escriguin ab llenguatjes regionals ¡son uns burros!... y 'ls que hi parlan ¡están malament del cap!...

Mes si 'ls uns ó altres, emplean lo dialecte catalá, allavors, un cas tan grave queda incontinent fallat; Los qu' escriuhen... ¡á la forca! Los que hi parlan... ¡un bossall!

Item més.—Quedan desd' ara, per *in eternum*, privats tots quants actes signifiquin un despreci á la unitat.

Lo teátro de Romea s' ha de tancar punta en blanch. S' cremará 'l repertori y en quant als actors, contrau pena d' asots, qui declami un sol verset catalá, ¡sense distinció de sexes categorías ni edats!

Igualment 's suprimeixen certáments y Jochs Florals, societats regionalistas, y 'ls periódichs catalans.

Y 'ls que 'l decret contravinguin mal sigui ab intent mental, á pena de mort, ja quedan *ipso-facto* condempnats!...

Item més. Se suprimeixen cert objectes y menjars.

Del escut de Catalunya s' han de treure 'ls quatre pals, y en son lloch deurán posars hi en caràcters ben llampants, 'l MEU nom y 'ls noms de l' *Epoca Nacional y Lliberal*.

S' abolirán; l' all y oli 'l romesco, l' estofat, la escudella, la carn d' olla, y 'ls bunyols de bacallá

S' prohibeix la barretina, lo porró queda privat y pobre d' aquell que balli *sardanas ó contrapás*.

No obstant; apart de tals penas, saludables y exemplars, l' *Imparcial*, qu' al fer justicia lo perdó no oblida may (com deu fer amorós pare, ab los seus fills esgarriats.)

Comprent qu' á Catalunya farán mes 'ls bons miralls, que las penas mes terribles y que 'ls cástichs mes sagnants, tindrà la misericordia

de ferla civilisar per un aixám de *Gutiérrez* tots *hidalgos* caste'llans; pro ab la condició precisa qu' han de tindrels ben peixats que 'ls han de tractar d' *ustia* y que may cap catalá pot donar d' algún d' ells, queixas, si en *algo* estima 'l seu cap.

Dat á Madrid á las... *tantas* del día *tal*, de l' any... *tants*.
Als súbdits de Catalunya
Cumpleixis.

Jo, l' *Imparcial*..»

Per la traducció,

M. RIUSEC.

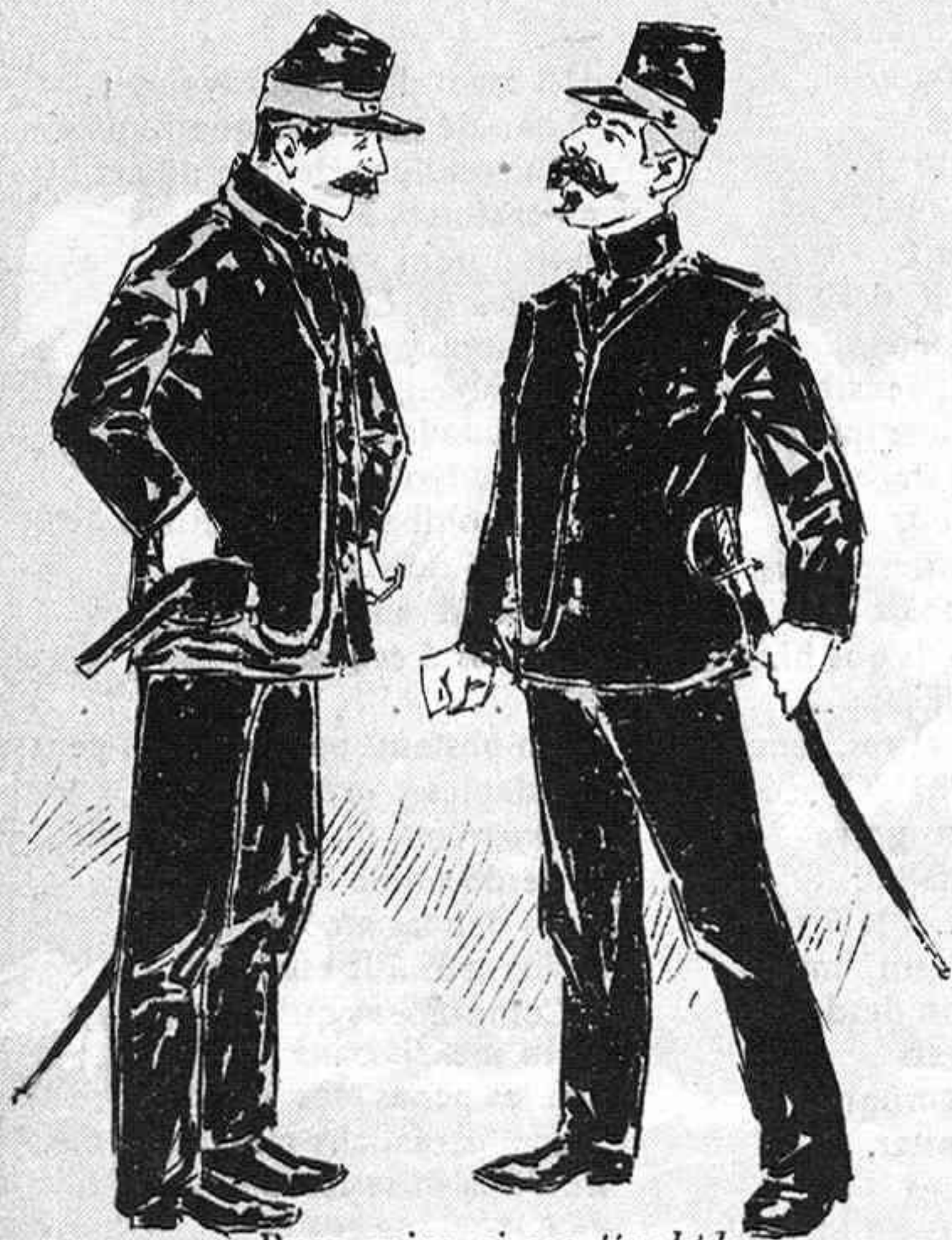
Una noya... aprofitada

LA promesa d' en Pepito...
ly que 'n es d' espaviladal
Com que sab qu' ell moit l' *avilla*
fá poch temps, li demanava
que li fes un regalet
per teni una recordansa
de l' amor que li professa.
Al sentí semblants paraulas,
en Pepito, qu' es avaro
com no se 'n conegui un altre,
va contestá:—M dona pena,
veuret tan interessada.

—¿Interessada, perquè?
—replica tot enfadantse
la xicota.—T demanés
un vestit...ó be una alhaja...
—¿Donchs qué vols?—digué 'n Pepito
ja mes tranquil.—¿Qué demanas?
—Cabells teus, com á recort...
—ella va respondre ab calma.
Recort que perque no 'l perdi,
pots posa 'l dins de una caps,
que... de brillants y de perlas
estigui ben adornada.

LLUIS G. SALVADOR.

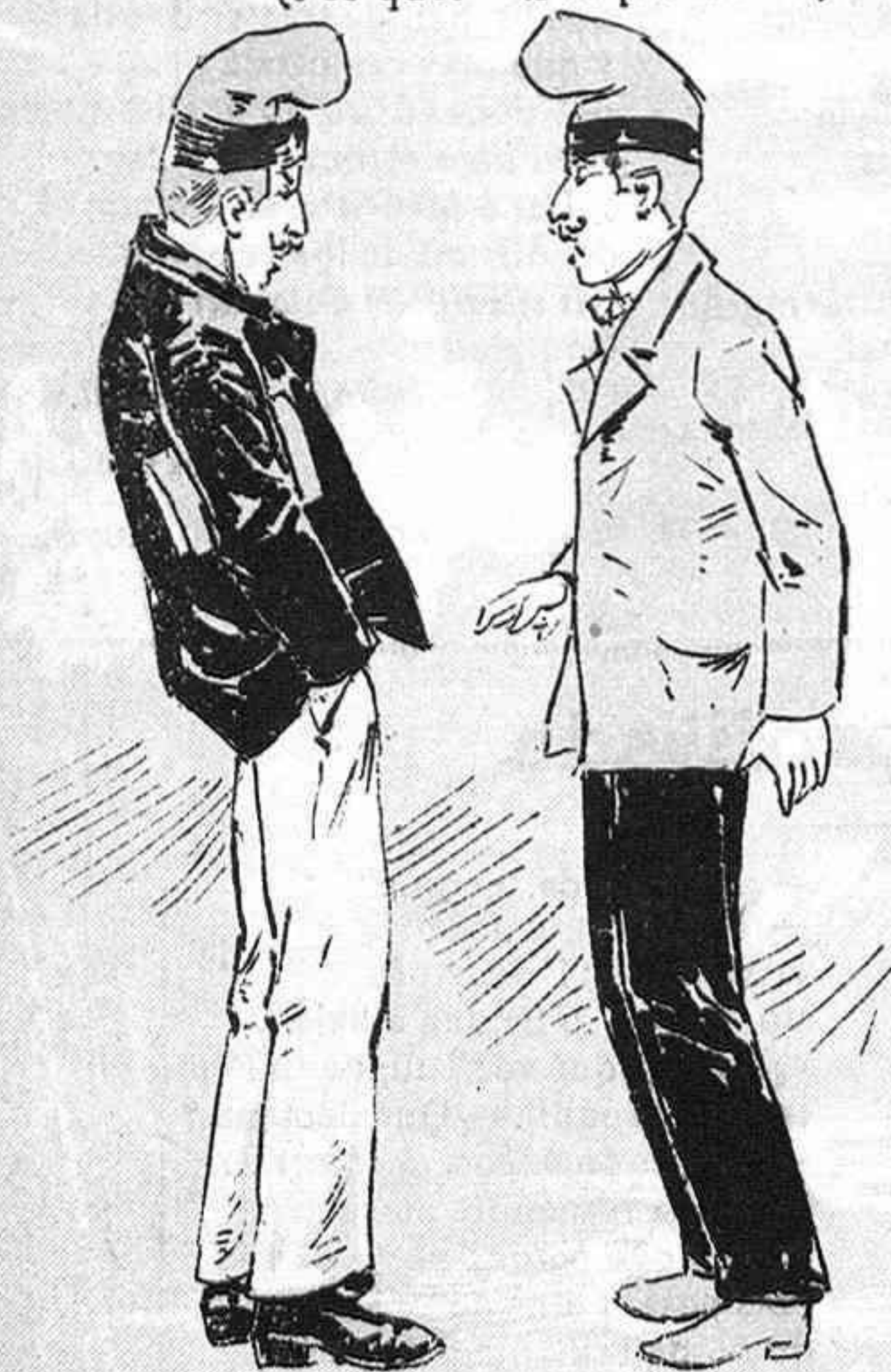
BARRETINADAS

Pues, mira, si ese *tinglado*
veo que se encalabrina
aunque 'm digan renegado
me pongo la barretina.
—¿Por qué? —Per por de *tunyina!*

A *pela* la barretina!
¿No 's permet regatejá!
¡Qui no 's gasta una pesseta
no pot ser bon catalá.

—¡No 'm cab á la barretina
lo que la dona m' ha fet!...
—Poca cosa t' amohina:
—*implatela, ximplet!*

Dos subjectes desgraciats,
molt serios y respectables,
que 's creyán qu' ab barretina
serían invulnerables.

LA TOMASA

LA ESTAGIÓ FLORIDA

F'Xumelta

Sublím, hermosa estació
en que troban los pöetas
lo foch de la inspiració.....
¡pero molt pocas pessetas!

PREDESTINATS

QUINS temps aquells de la meva infantesa!
 ¡Quina colla d'entremaliats eram en
 Lluís, en Quimet, en Miquel y jo!

¡Eram lo terror del barri!

Nosaltres no 'ns aveniam á jugar á escarbat-bum-
 bum, á romamí-romamá y á fet á corre, com los de-
 més xicots de la nostra edat; nosaltres nos diver-
 tiam solzament inquietant al próxim.

Las nostras malifetas no eran en vritat gayre dis-
 culpables, si no 's tenia en compte la nostra falta
 d'anys, puig lo mes gran de la colla no havia arri-
 vat encare als dotze de sa existencia.

Després de tot, los sustos que 'ns en haviam em-
 portat y las tundas que quan podían atraparnos nos
 clavavan las personas burladas, eran prou cástich
 á las nostras entremaliaduras; cástich qu' aumenta-
 van los nostres pares, pegantnos mes de quatre sur-
 rras, quan s' enteravan de la broma que li haviam
 jugat á algún pacífich vehí ó incaut transeunt.

En Titus, l'ataconador, que 'ns en portava de
 malicial ¡Y tenia rahó l'home! Ell, que s' havia
 guardat sempre de molestar á ningú, que passava
 escarrassantse dotze horas mortals dintre de la seva
 barraca, 's veyá agredit, atormentat per nosaltres,
 qu' ab los nostres tiradors de goma no li deixavam
 senser ni un sol vidre del seu kiosco. Y com si aixó
 no lós prou, quan per motius d'economía engan-
 xava un paper en lo lloch ahont hi havian hagut
 los vidres per nosaltres fets á micas, nos entrete-
 niam reventantli ab un cop de cap aquells vidres
 improvisats, mentres ab tó burlesch li preguntavam:
 «¿Quin' hora es, Titus...?»

¡La castanyera del cantó, que 'ns en havia tirat
 de malediccions! ¡Y tenia 'ls seus motius, la pobra
 dona!

No contents en saquejarli, aprofitant los mo-
 ments en qu' estava distreta. 'l cabás de castanyas
 cruas que prop d'ella tenia, mes de dos vegadas li
 haviam lligat una pota de la torradora á la roda d'
 un cotxe parat, y era cosa de presenciar la escena
 que 's desrollava quan 's posava 'l vehícul en
 marxa.

—¡Assistencial ¡Socorro!—cridava la castanyera,
 corrent darrera la torradora que de un modo tan
 particular donava 'l seu crit d' independencia, y no-
 saltres mentrestant nos ompliam las butxacas y la
 gorra, de las castanyas calentonas qu' acabavan de
 caure á terra.

Per broma, la que feyam quan algún transeunt
 afanyós de fortuna s' ajupia á cullir lo portamone-
 das que nosaltres teniam ben lligat ab un cordill y
 qu' estiravam de lluny al anar á posar má, l' incaut,
 sobre la troballa.

La gresca era grossa també, quan ab un fil ó cor-
 dill colocat á l'alsada d' un home y qu' anava de
 banda á banda de carrer, feyam caure 's sombreros
 dels que no advertian aquell obstacle.

Y per últim no tenia fi ni compte 'l xivarri qu'
 armavam, quar hasta 'ls transeunts mes sérios y en-
 carcarats, per un impuls secret, que tots hem sen-
 tit en distintas ocasions, pegavan puntada de peu
 al barret vell qu' haviam deixat sobre l'acera, sen-
 se que pensessin que dessota 'l sombrero hi haviam
 amagat una grossa pedra, prou per ella sola pera
 deixar coix per un remat de dias al que no comp-
 tava ab tan dura ressistencia.

Tantas y tantas en feyam, per l'estil de las que
 s' han sentit comptar cent vegadas, que sa relació
 's faria sumament pesada.

No obstant, no vull deixar la ploma, sense parlar
 dels mals ratos qu' haviam donat al Sr. Magí, un
 betas y fils qu' ocupava la botiga de la casa ahont
 jo vivia y que á pesar dels seus quarantacinch anys
 se conservava en un pur é interessant estat de sol-
 teria.

Si havém de creure en la predestinació, no hi ha
 dupte de que 'l senyor Magí havia nascut per ser
 lo nostre cap d'esquila, lo nostre burro dels cops.

De bromas, n' hi haviam fet á l'alsada d' un cam-
 panar, pero las que mes lo tregueren de tino, son
 las que vaig á deixar mencionadas.

Trobantse un mitj-día d'estiu lo senyor Magí,
 dormint á la eixideta de la seva botiga, sentat en
 una cadira, nosaltres desde la galeria de casa vam
 baixar un am lligat ab un cordill, y li prenguerem
 la perruca qu' usava pera tapar lo seu crani pelat
 com un meló. Lo betas y fils va continuar fent va-
 caynas, com si tal cosa; pero prompte la criada del
 primer pis va adonarse de la estranya metamórfo-
 sis operada en la closca del senyor Magí, y cridant
 á las criadas dels restants pisos, armaren entre to-
 tas tant esvalot qu' acabaren per despertar al calvo,
 qui al trobarse 'l cap *desestorat*, buscant la perruca
 per tots los recóns de l'eixida, alimentava mes y
 mes las burlas y fortas rialladas de las *jámulas*, y
 alguna d'aquestas n' hi hagué que per completar la
 festa va tirar demunt del escorregut betas y fils lo
 fregall y 'l sabó de l'ayguera, ab tan bona punte-
 ria que 'ls projectils ensopegaren al senyor Magí al
 mitj de la calva.

Un'altra vegada 'ns provehirem d' un cercol de
 bota, 'l que clavarem á un extrem d' un samaler y
 embolicarem fórtament lo cap d' un esterenyador
 ab un drap ben ennegrit ab sutja, y ab aquestas ar-
 mas de guerra, després d' haver tancat lo Sr. Magí
 la botiga y quan compreguerem que 's trobaria ja
 en son quarto dormitori, que 'l tenia en un petit
 entressuelo al que 's pujava per una escala de cara-
 gol y 'l qual donava al carrer per medi d' una fi-
 nestreta, nosaltres vam trucar ab estrépit á la porta
 de la botiga.

Al cap de curts instants surtia 'l senyor Magí á la

finestra, preguntantnos malhumorats, qué se 'ns ofería.

La nostra contestació fou aixarparli ab violència l' cap ab lo cércol, privantli tot moviment, y acte contínuo refregarli l' esterenyador per la cara, sense atendre las exclamacions y súplicas que 'ns dirigía, creyent que era ja arribat l' últim moment de la seva vida.

Recordo qu' aquesta *hassanya* va costarme dos dotzenas de cops de sabatot aplicats per la mare en lo lloch de costum y un grapat de plantofadas que en calitat de *torna* va propinar-me l' autor dels meus días. Pero, per nosaltres no hi havia escarment possible; lo betas y fils havia nascut per sufrir las nostras travessuras. Al cap de poch días li donavam un susto, que va costarli jeure quinze días:

Ab lo meu amich Lluís varem comprar un quarto de mangra y deixatantla convenientment en aygua, omplirem ab lo líquit vermellós que va resultar de la barreja, una xeringa. Comprarem també al estanch un tró dels grossos, y quan vejerem mes enfeynat al senyor Magí, qu' estava escrivint una carta en son escriptoriet, calarem foch á la metja del tró, lo qual va explotar ab lo mateix estrépit qu' un trabucasso, y desseguida xeringarem al betas y fils com no l' haguessin xeringat may de sa vida.

Quan lo senyor Magí va veure tacat de vermell lo paper qu' estava escrivint, creyent qu' era sa propia sanch la que rajava, comensá á cridar ab veu de moribundo: «¡Ay, que m' han mort! ¡Ay, que m' han mort! ¡Socorrooo!».....

¡Estava escrit que 'l betas y fils havia vingut á n' aquet mon pera ser lo blanch de las nostias bromas!

Poch temps després de la malifeta últimament relatada, la meva familia y la d' en Lluís se mudaren de carrer, y aquest estimat company y jo perderem de vista al infelís betas y fils.

Lo dissapte passat, després de vint anys de no saber jo res d' ell, nos trobarem en lo taller d' en Lluís, qui es avuy día un dels pintors joves d' aquesta ciutat, que guanyan mes diners y gloria.

Quan vaig arribar al taller estava la porta ajustada. Vaig entrar sense demanar permís, y en lloch de trobar al meu company com me creya, vaig veure sentada en un recó de la sala á una hermosa nena d' uns vint anys escassos, la qual al reparar en mí, va fer un moviment de disgust y va aixecarse com si pretengués anarsen.

—No 's mogui, senyoreta—vaig dirli desseguida—creya que hi hauría en Lluís...

—Jo també m' ho creya... ¡Quan vingui tenim d' enrahonar llargament!

—Sent aixís sentiría molestarlos...

Y ab molt assombro meu va dirme la hermosa nena:

—No, no 's mogui; tinch una idea... Vull que en Lluís nos trobi junts quan arribi... que 's mori de gelos. Cuyti, segui al meu costat, diguim cosas bonicas—va afegir deixantse caure sobre una otomana.

—Pero ¿qué li ha fet en Lluís?

—Ahí 'l van veure al teatro, al costat d' una senyoreta... Cuyti, fassim l' amor.

Y jo que sempre hi sigut galant ab las senyoras, vaig ferli lo que 'm demanava, y haig de declarar ara ab la satisfacció mes complerta, que vaig arribar á eternirla.

¡Ay! quan mes enfeynat me trobava en lo meu tiroteig amorós, va venir á interrompre lo diable d' en Lluís, qui va entrar en lo taller ab lo semblant agitad y 'ls cabells de punta:

—¡Elissa! ¡Amagat! Deu saberho tot... Ja puja la escala...

La Elissa va amagarse, no sense dirigir-me avants una mirada, qu' al meu entendre volía significar: «Espero que 'ns tornarem á veure.»

—Ara puja 'l marit—me digué en Lluís—seu, y no riguis, que vas á servir-me de modelo...

Un subjecte d' uns seixanta anys, qu' ocultava la seva calva ab una descomunal perruca, va preguntar, ab veu de falset, desde la porta.

—¿Don Lluís Palau?...

Lo visitant no era ningú mes que 'l senyor Magí, lo betas y fils, que venía pera que en Lluís li fes lo retrato de la seva esposa, la Elissa. Per fortuna no tenia coneixement de la infidelitat d' ella.

¡Pobre infelís! Fa vint anys era 'l blanch de las nostras diabluras, y ara...

¡Es evident que 'ls predestinats existeixen!

A. GUASCH TOMBAS.

Epigrama

Per noticias que he tingut,
sè, que un autor de camama,
tipo poch escrupulós
y plagiari dels de marca,
travalla de día y nit
en confeccionar un drama
que per títol portará,
lo simpátich nom de Barra!

Si la tal Barra, senyors,
te un xiquet de retiransa
ab la que tè 'l seu autor...
tindrà un éxit de cal Amp'le.

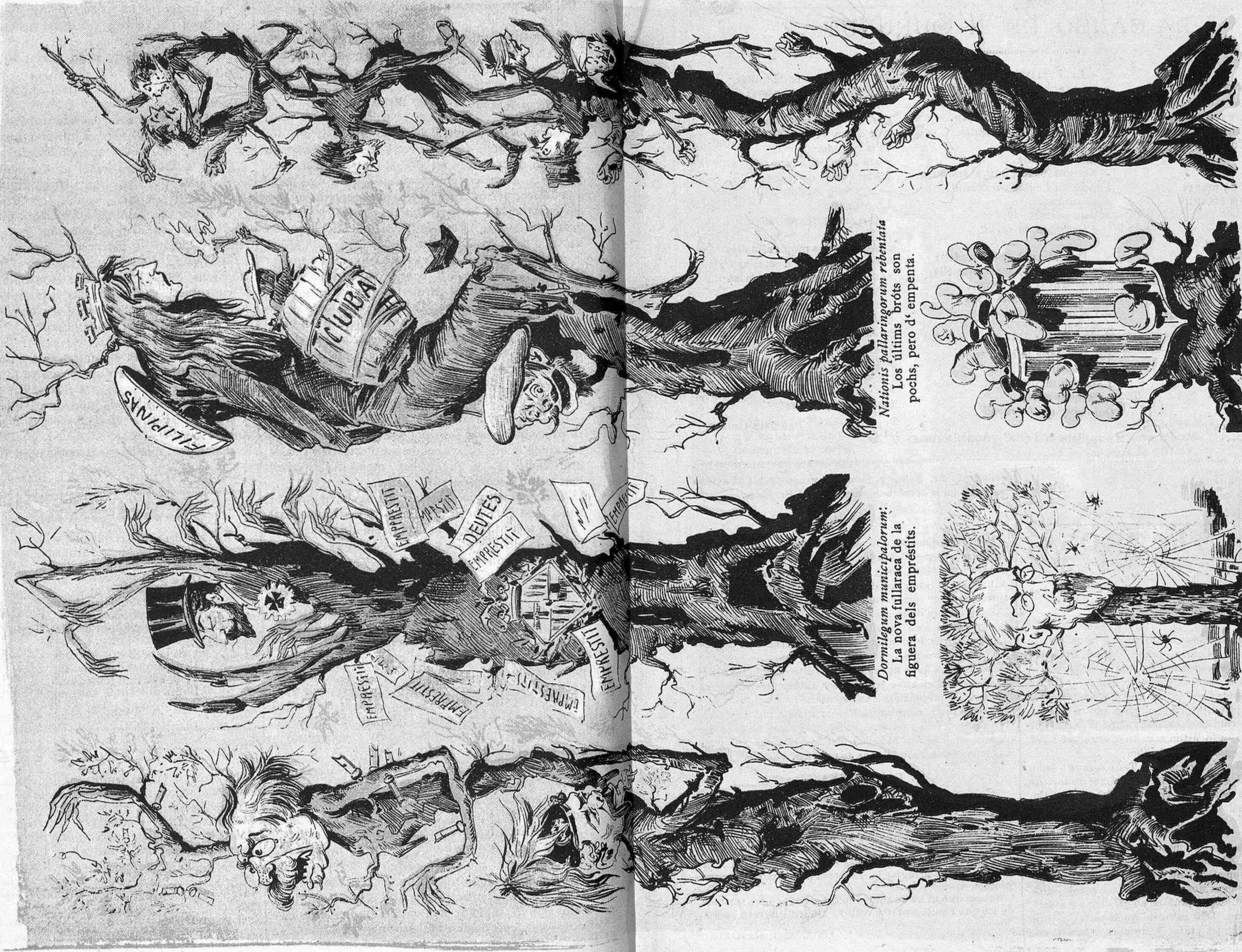
EMILI REIMBAU PLANAS.

Nostre retrato

LA TOMASA atenta sempre al moviment artístich de Barcelona, enriqueix avuy la seva extensa Galeria de Celebritats, ab lo retrato de la senyoreta MARÍA MIRÓ, distingida concertista de piano, deixepa del reputat mestre don Mario Calado, la qual va revelar-se brillantment en lo concert que fa pocas setmanas va celebrarse en l' Ateneo Barcelonés, mereixent l' aplauso unánime de la premsa local, qui va augurar á la jove concertista un pervindre dels mes satisfactoris.

Nosaltres que coneixem los mérits de la senyoreta Miró, li desitjem grans llores en sa carrera.

LOS BRÓTS DE LA PRIMAVERA

Garroforum magriscolis.
Los bróts del de Segunto
ja no farán garrofas.

Pinus solitarium
Las trenyinas ja ni 'l deixan brotar.

Barretinorum rabiolatis.
Floretas de primavera
dedicadas á Don Antón.

Unionis republiants
La eterna brotada d' un
llorer que fá castanyas.

Dormilegum municipalorum:
La nova fullaraca de la
figuera dels empréstits.

Nationis pallaringorum reventata
Los últims bróts son
pochs, pero d' empenya.

LA GANSÓ DE 'N TURURUT

Dos xavals, dos petarrells,
dos tranquils, dos estornells,
dos mossegas, dos cridayres,
millor dit, dos trinixerayres;
la cansó de 'n Tururut
van cantar,
y cosa estranya
que donantse bona manya
sens buscarhi cap embut;
cantant deyan
mentres reyan:
Qui jemega ja ha rebut.

—Com l' escriure no es gran cosa
sempre 'l negre m' ha fet nosa
mes jo crech que 'm deus admetre
que se mes, que molts ab lletra.
Deya 'l xich tot convensut
al mes gran.
—Y pe 'l que 't conto
no 'm deus veure pel de tonto
de beneyt, ó de llanut;
may m' espanto,
per xó canto
Qui jemega ja ha rebut.

—La Tuyetas: (Va d' historia)
que 'n ser guapa te caboria,
set ó vuyt me la rondejan
y altres tants me la festejan.
—Ara veig á que 's degut
que tothom
d' ella murmura.
—No ho sabs tot, puig s' assegura
que ab en Pep de cal Menut,
sent promesos . . .
—Vaja entesos,
Qui jemega ja ha rebut.

—Don Miquel de Cornudella
que 's un manso sense esquella,
no cuydant si res l' abona
ha enterrat la quarta dona.
—Y 'l perquè no es conegut?
—No del tot.
Mes hi ha qui conta
que una déria te molt tonta
de buscarlas sens salut.
Y als nou mesos.....
—¡Res, entesos,
Qui jemega ja ha rebut!

—¿Sabs la Tecla? ¿Aquella rossa

tan guapassa y bona mossa,
que passava nits senseras
travallant á can Lloveras
per menjar? Donchs he sabut
que d' un vell
es la nevoda,
y ara gasta, va á la moda
portant trajo de vellut.
—Ja 't veig manol
Lo pagano.....
—*Qui jemega ja ha rebut.*

Altras cosas molt vermellas
varen dirse á cau d' orellas
aquells mestres fent historias,
y va omplir ab sas caborias
tant al gran lo mes menut,
que á la fi
quan fosch se feya
y á tres pams un bou no 's veyá,
digué aquell tot resolut:
—Me vols creure;
á reveure,
Qui jemega ja ha rebut.

PEP DELS GUIXOS.

TEATROS

LICEO

No 's podran queixar los concurrents á aquet teatro per la monotonía de las obras, ja que casi á diari se pot contar obra nova. *Il vice-ammiraglio; Pipelet; Donna Juanita, Cicco é Coia y Le campane di Corneville* han sigut las últimas obras representadas, y en totas ellas sos intérpretes foren sumament aplaudits, principalment en *Le campane* que la Srta. Elena Tani hi desempeña una *Sermolina* de primera, ballanhi en lo últim acte un *can-can* que hasta va fer entussiasmar als pares de familia.

En *Donna Juanita* si las germanas Tani se cambiessin los personatjes creyém resultaría encare mes rodona la obra; ab tot, se fan aplaudir, aixís com també la Sra. Coliva y los Srs. Grossi, Pomer y Petrucci.

NOVETATS

Si be lo cartell se reforma bastant, ja que *La Dolores, Marina, La Bruja, El diablo en el poder y La Tempestad* son las obras que van alternant, son esperadas ab verdadera ansietat las obras novas anunciadas; per lo tant, preveyém un plé dissapte próxim ab *¡Quiero ser santa!*, obra nova de Audran, (felís autor de *La Mascota*), y pera la qual la Empresa ha fet pintar lo decorat al mestre es-

cenógrafo Sr. Soler y Rovirosa y construhit l' extens vestuari en la acreditada sastrería del Sr. Elias.

TIVOLI

De las companyias que per lo esmero en posar las obras se fan mes dignes del favor del públich, es sens dupte la del senyor Colóm, puig que ab la acertada direcció d' aquet actor logran un desempeñyo irreprotxable y sos intérpretes ser considerats com verdaders artistas.

Bona mostra de lo que dihém, es la execució que obté lo saynete de Pau Parellada (Melitón González) titulat *La cantina* que duptém que actors ja veteranos ne logresin mes bon resultat.

Bona proba de lo afirmat, es que dita obra actualment se representa en altre teatro y sos intérpretes no corresponen á las pretensions que ostentan.

També per la companyia Colóm hi hem vist representar algun drama y encare que aquest género no es lo fort de ells, en *Juan José* hi hem sentit frasses ditas per l' actor senyor Gil, hasta dignas de un Vico.

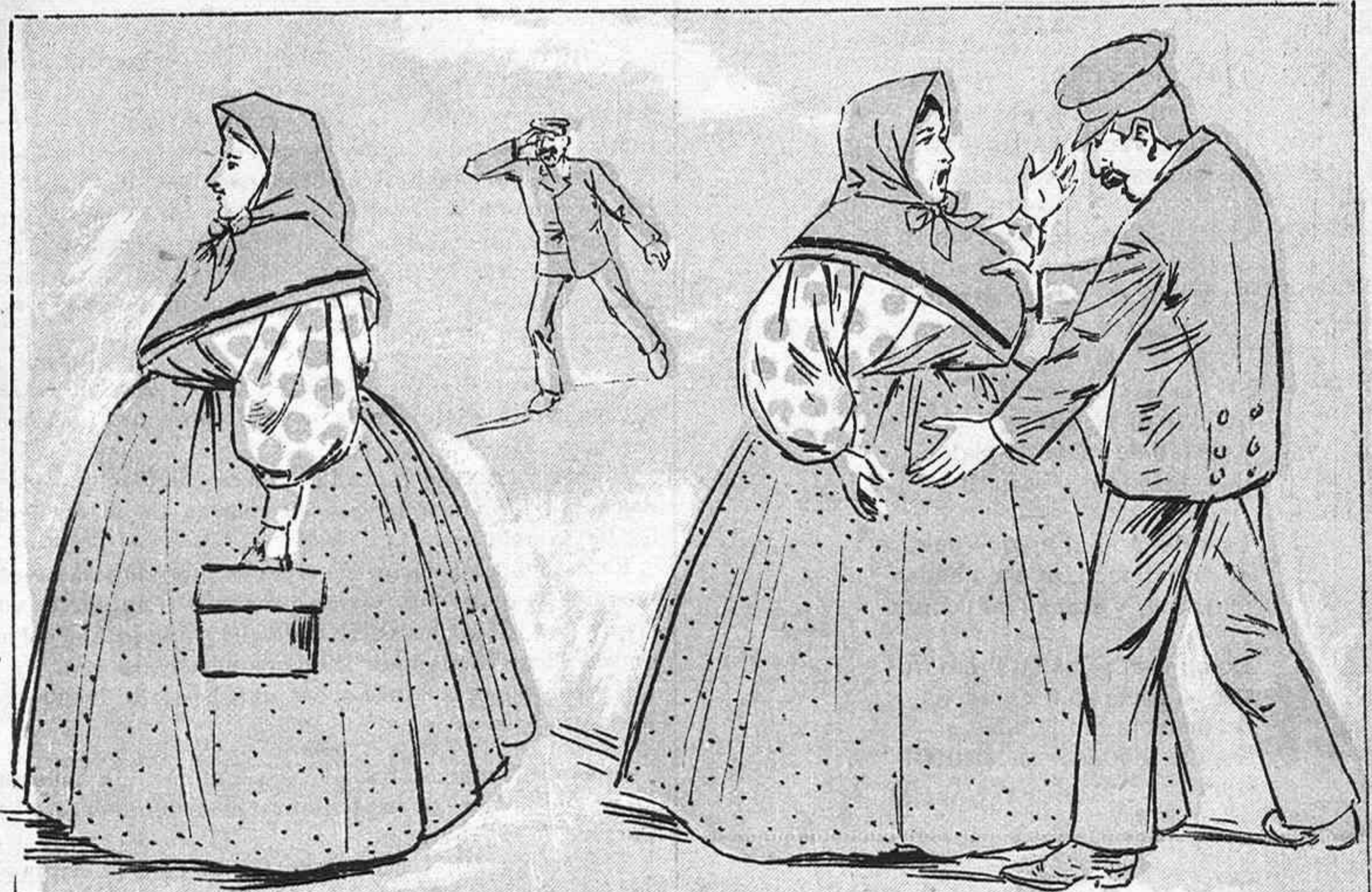
CATALUNYA

Lo *pot-pourri* titulat *Cuadros disolventes* ha arribat ja á la 100.ª representació y com siga que de aquella nit ha sigut retirat del cartell, dona á probar que hi havia compromís fins á aquet número de representacions, que per altra part á no ser per los dignes companys que ha tingut en lo cartell (*Mujeres y Marcha de Cadiz*) no se com s' ho hauria pogut arreglar la Empresa per sortir del compromís.

Sabém que hi ha en preparació *Los golfos* altra sarsuela de las que han lograt fer rotllo á Madrid l' hivern passat.

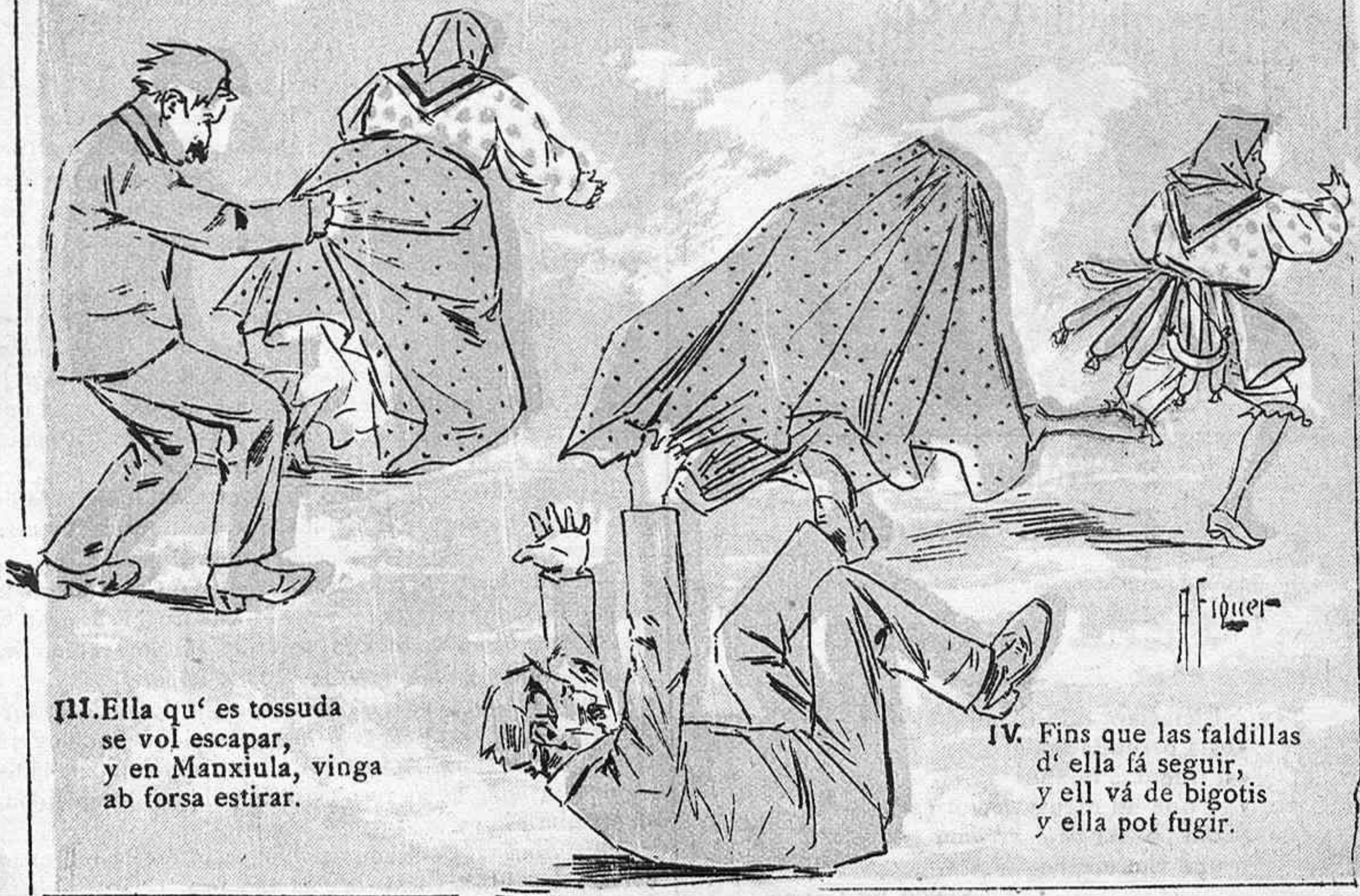
UN CÓMICH RETIRAT.

CONTRABANDO

I. Lo burot Manxiula,
qu' es un gos de cassa,
desseguida hi corre
quan veu á una grassa

II. Per xò diu á aquesta,
que li mou rahons,
si dú á la pitrera
llomillo ó matóns.

III. Ella qu' es tossuda
se vol escapar,
y en Manxiula, vinga
ab forsa estirar.

IV. Fins que las faldillas
d' ella fá seguir,
y ell vá de bigotis
y ella pot fugir.

Figuer

MARTINGALAS

L' amor, diu que sol anar
pe 'l mon, ab los ulls tapats.
¡Per 'xo van tan á las foscas,
los que están enamorats!

«Diu que tenim cinch sentits
que ve un día que 'ls perdém.»
Es vritat; los devem perdre...
aixis que 'ns enamorém

Si 't casas ab una dona
que sab d' escriure y llegi
y no sab de rentá 'ls plats...
¡ja sabrás lo qu' es patil!

La vida, á n' al meu entendre,
es com 'l foch, que comensa
fent fum, y acaba sent cendra.

Lo que sol passá ab l' amor,
també passa ab l' escudella
las primeras culleradas...
sempre son las mes calentas.

DOLORS MONT.

Litografia Barcelonesa

S. Ramon, 6
BARCELONA

Fulla d' Istiu

Lleigeixo: «En lo combat una
«bala perduda matá
«al tinent... fulano» y ara
vull que 'm diguis, lector car:
¿Com ¡ot ser bala perduda
si una víctima ha causat?

SANCH DE CARGOL.

Campanadas

A última hora tingué de suspendres per repentina indisposició del director del quadro dramátich, la funció disposada per la Societat *Melpómene* que com recordarán 's componia del drama *Batalla de Reynas* y l' estreno de una comedia del nostre volgut company *M. Riusec*.

Segóns nos manifesta la *Melpómene* tindrà lloch la funció suspesa, un dels días del próxim mes d' Abril., *si el tiempo lo permite*, lo que trasladém á las moltas personas qu' acudiren al teatro del Olimpo, l' últim dissapte y van trobar las portas tancadas.

Segóns *La Unión Vascongada*, en un sol día van entrar últimament á Fuenterrabia la friolera de tres millóns de sardinas.

Diu *La Publicidad* que un curiós ha calculat que posadas en fila aqueixas sardinas ocuparian un extensió de 360,000 kilómetros.

Recomeném al curiós en qüestió que repassi 'ls seus comptes, porque 360,000 kilómetros son 360 millóns de metros, y per lo tant las sardinas de que parla *La Unión Vascongada*, haurian de tenir 120 metros cada una.

¡Lo pobre quo 's fiqués al cos una bestiola d' aquestas ja estaria ben servit!

De Cornellá del Llobregat 'ns comunican un abús que no podém menos de fer present al Sr. Administrador de Correus de la provincia.

Es 'l cas qu' allí 'l paquet de LA TOMASA hi arriba ab dos exemplars de menos, que podrian ser com si diguéssim lo del carter y lo de la seva dona, que per art de *birli-birlogue* 's converteixen en suscriptors honoraris del nostre periódich.

Y aixó es llástima; repetidas vegadas havém dit als empleats de correus, que si algú vol llegir LA TOMASA no mes te que demanarla y... 'l suscriurém de franch.

Pero també fem constar que no volém que 'ns robin á mansalva. Per aixó eridém l' atenció del Sr. Administrador de Correus sobre lo que 'ns passa á Cornellá del Llobregat, advertint qu' en cas de que dit senyor no ho arregli, li contarem una *historia* al carter del poble, que per mes desgracia, es un antich conegut nostre.

Ab aixó... ¡oyo al Cristo!

L' antich teatro del *Café del Puerto* que hasta era un desdoro per los habitants á la barriada de la Barceloneta, desde la setmana passada ha suferit una *metamórfosis*, ja que ha sigut completament restaurat, quedant com una tassetta de plata y en forma sumament elegant, batejant-sel de nou ab lo nom de *Teatro de Oriente*.

Lo propietari de dit teatro, ha contractat una notable companyia de sarsuela cómica, que no duptém lográ prompte las simpatias dels concurrents al mateix.

Com á director hi ha lo Sr. Evaristo del Castillo, que ja es sabut es un bon artista, y en lo quadro hi figuran la notable tip'e cómica Sra. Salvador, la tan aplaudida senyora Romero y en lo sexo fort lo Sr. López.

Una de las obras executadas y que ha lograt extraordinari óxit, ha sigut *Mamzelle Nitouche* en que la senyora Salvador (Eliodora) de la protagonista ne fá una verdadera creació com ho ha reconegut lo públich ab son aplauso unánim.

Desitjarém vivament que al bon acert en las obras hi correspongui lo favor de la concurrencia.

Demà, divendres, tindrà lloch en lo teatro Romea, lo benefici del estudiós y aplaudit galán jove D. Llorens Capdevila, posantse en escena l'interessant drama *Juan José* y la divertidíssima gatada del incomparable Serafi Pitarra *Lo castell dels tres dragons*.

Lo beneficiat ha dedicat la esmentada funció á la Comissió executiva de la Assamblea republicana de Reus y á tots los correligionaris á la mateixa adherits.

Donadas las simpatias ab que compta lo Sr. Capdevila y l'acertada dedicataria, es de suposar que la *safata 's veurá molt concorreguda*.

*

Diu que 'l gremi de forners d' aquesta ciutat está que trina.

Y tot perque quan entre ells ja tenian acordat que podrián fer un bonich negoci venent lo pá á 55 cén tims las tres lliuras, 'ls ha sortit un forner qu' ha fixat en 45 céntims lo preu de las tres lliuras de pá de 1.ª y cinch céntims mes baratas las tres lliuras de pá de segona classe.

Los forners enfurismats, tenen la rahó, que 'ls hi surt per las butxacas.

Perque mirin qu' es insufrible que tractantse d' una costum tan arrelada com la de pujar lo pá de 5 á 10 céntims quan se pujava d' un céntim la farina y de baixarlo de un céntim quan la farina baixava de 5 á 10 céntims, tots los forners del globo no respectin la costum, encare que 'ls pobres se vejín obligats á menjá rosegons.

Los forners contrariats podrán tenir tanta rahó com vulguin pero 'l qu' ha introduhit la rebaixa, encare que 'ls altres logrin que 'ls fabricants no li venguin farina, podrá alabarse de que ha fet *fer la farina blana* als seus companys d' ofici, fent al mateix temps que se 'ls *indigestés* lo pá que no s' han menjat ó siga 'l de 40 céntims las tres lliuras.

*

Lo *Diario de Galicia*, de la Corunya, va rebre un telegrama que deya: «Princesa Asturias hizo hoy primer ejercicio equitación.»

Y ab l'afany d' ampliar lo despaig telegráfic com ara s' estila en totas las Redaccions, va posar:

«El acorazado *Princesa de Asturias*, ha efectuado hoy en Cadiz el primer ejercicio d' equitación.»

Noticias com aquesta, fan tolerables *Las Noticias*.

*

Sembla que la sarsuela *La Marcha de Cadiz* que tan bonas entradas ha proporcionat al teatro Eldorado d' aquesta capital, no ha sigut del agrado del públich de Saragossa.

Res: pels baturros *La Marcha de Cadiz* no *marxa* ni ab rodas.

Y per en Molas y Casas
qu' ha fet los grans entradóns,
la tal «*Marxa*» *marxa* recta
á... mil representacions.

*

La Associació general de actors espanyols, constituida baix la presidencia del popular primer actor D. Bonifaci Pinedo, ha nombrat son órga oficial á nostre estimat colega *España Artística*.

Aquet periódich, d' acort ab la Associació, comensará la campanya empresa en favor dels artistas qu' á ella perteneixen, ampliant los travalls fets hasta la fetxa.

No duptém qu' ab la valiosa ajuda de *España Artística*, y 'ls elements de que aquet colega disposa, alcansará gran prosperitat l' Associació de actors espanyols.

*

Lo diari *Las Noticias* donará moltes noticias si 's vol, pero moltes d' ellas resultan covadas.

En lo seu número de diumenge passat insertava una revista teatral, en la que se ocupava de l' obra *Miss Robinson*, quina revista comptava la friolera de 8 dias d' *existencia*.

Naturalment, las noticias que 'l dia 14 haurían sigut frescas y exactas, resultavan falsas y estantissas 'l dia 21.

Però aquesta falta de serietat que preocuparia á altres reporters que no fossin los de *Las Noticias*, á n' ells los tindrà sense cuydado, perque inexactas ó verdaderas las noticias, no deixan de ser noticias.

Com los corresponsals falsos ó lligitims no deixan de ser corresponsals.

Per aixó á Tortosa, segons descobrirem en nostre número passat, compta ab las dos classes: un de fals y un de verdader, y aixís pot donar pe 'l gust á tothom, donant de pas *la lata* als seus llegidors.

*

Havém llegit que un magistrat del Ohio, havent begut mes de lo prudent, va promoure en lo carrer un escándol de cent mil rediables.

Al dia següent, lliurat completament de la borrarxera, va condempnarse ell mateix á cinch dollars de multa.

'L periódich d' hont treyém la noticia no diu si va cumplir la comdempna acte seguit, qu' era lo que corresponia, perque temém que si com á magistrat va imposarse una multa... com á magistrat farà 'ls ulls grossos, pera que la mateixa 's satisfassi.

*

—L' any 1896 se van cometre robos per valor de 9.405.900 dollars y foren assassinadas 10.652 personas.

—¿Ahont va succehir aixó?

—Als Estats-Units.

—Aixís, callém... y 'ns semblan encare raquíticas, tan extraordinarias cantitats, tractantse de la terra dels tocinos.

CORRESPONDENCIA

CMS

(Tancada 'l dia 21 d' aquet mes)

Insertarém los travalls següents: *Una consulta*; *A un que jo conech*; y *Epigramas*, de E. Pausas.

Publicarém també un trenca-closcas de cada hu dels col·laboradors: R. Bosch; R. Campins; J. M.ª Pinos; J. Sallent; Paquito S. L. y Surisenti.

J. F. G.: La poesia «A un plagiari» no acaba d' agrardarme.

Lo que no 's menciona no serveix.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL-LUSTRAT Y LITERARI
PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Espanya y Portugal, trimestre.. . . .	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich

6, SANT RAMON, 6.—BARCELONA

LITOGRAFIA BARCELONESA

de Ramón Estany
6, Sant Ramon, 6.—BARCELONA

—La Guerrero ¿qué dirá de D. Angel, Baldomero?
 —Que vení á n' aquí á crida després de ferli estrená la *Tierra...* no fá guerrero.
 ¡—Oh, ja, ja!

SECCIO DE TRENCA - CLOSCAS

XARADA

Passava un cop un *hu-dos*
 la *hu-terça-dos-terçera*
 y en mitj de la *polsaguera*
 sens que cosa *tres-tres* fos,
 va trobá ma *tres-dos-tres*
 y una *tot* ja hastant vella,
 lo qual va fé 'l gran *trapella*
 que un *hu-tres-dos* l' hi comprés.

O. PINO DE PERMIÀ.

XARADAS-LLAMPECH

- 1.—Objecte de filá y pronom, *tot* arma.
- 2.—Partir medi de comunicació ab musical, *tot* vehicul.
- 3.—Ab dos temps de verb formar fló.
- 4.—Peix y musical, *tot* prenda indispensable.

LO BARÓ DE LA LLAMBORDA.

CUADRO DE LLETRES

. . . . .
 . . . . .
 . . . . .
 . . . . .

Sustituhir los punts per llettras, de manera que llegidas las ratllas verti-

cal y horisontalment, diguin: 1.ª Una capital europea; 2.ª La mar ne fá; 3.ª Tothom n' ha tingut; y 4.ª Carrer de Barcelona.

PEPET PANXETA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1	—Consonant.
3 7	—Nota musical.
4 9 5	—Carrer de Barña.
3 2 1 9	— » »
1 2 3 1 2	—Poble catalá.
1 7 4 6 3 9	—Carrer de Barña.
1 9 3 6 2 4 9	—Poble catalá.
1 9 3 6 7 6 7 5	— » »
1 2 3 4 5 6 7 8 9	— » »
5 8 6 7 1 2 4 9	— » »
1 2 3 4 7 8 9	— » »
1 9 4 5 6 9	—Carrer de Barña.
2 6 7 4 9	—Poble catalá.
1 7 3 9	—Carrer de Barña.
1 9 8	— » »
6 2	—Nota musical.
3	—Consonant.

R. LADELOBA.

GEROGLIFICH

: :
 +
 TTTTTTT
 +
 beu beu

RAFAEL HOMEDAS.

SOLUCIONS

À LO INSERTAT EN LO NÚMERO 446

Xarada-crida.—A —ve —lla —na.

Tarjeta.—La creu de la masia.

Ters de silabas.—BEL GI CA
 GI NE BRA
 CA BRE RA

Rombo.—

M
 M a r
 M a r i a
 M a r i a n a
 R i a l l a
 A n a
 A

Geroglifich.—Las begudas san fer eses.